

IJWI RY'UBUHANUZI
ISHURI RYA BIBILIYA
MW IPOSTA

8.P 1710

BUJUMBURA

BURUNDI

ICIGWA CA 12

IMANA YIBUKA ABANA BAYO

Umurongo wo kwibukwa: «Munezerezwe n'ukw amazina yanyu yanditswe mw Ijuru.» Luka 10 : 20.

URWINJIZO

Iyo bakeba k'umuntu yakoze icaha, uwo muntu azanwa muri sentare agacirwa urubanza bakurikije amategeko v'igihugu cabu. Yaba ar'umuntu afise umuryango wiwe, bakurikije amategeko y'uwo muryango. Ashobora gucirwa urubanza ku kubera icaha kimwe, canke agacirwa urubanza ku kubera ivyaha vyinshi. Iyo basanze yakoze ivyaha, arahanwa, canke akicwa. Iyo basanze adafise icaha baramurekura. None ivyo s'ivy'ukuri? Iyo umuntu agize ico atwara uwundi mu buryo ubw'ari bwo bwose, kwaba kumwiba, canke kwaba ugusahura mu nzu z'abandi, itegeko ry'ukuri ricira uwo muntu urubanza, n'iryo kumuhana, bakurikije ikibi yakoze. Ni ngombwa ngw ababazwe kuko na we yababaje abandi. Ariko iyo umuntu akurikiza amategeko y'igihugu ciwe, ntahanwa, kuko agamburukira amategeko. Aba ar'uwidegemvya.

IMANA IZI ICO UMWANA WAYO WESE AKORA N'ICO
YIYUMVIRA.

1. Mbega Imana irabona abana bayo? Mbega Imana irazi ivyo bakora?

N'ivy'ukuri, irabona ico abana bayo bakora cose, kandi izi ico biyumvira cose. Izi ibiri mu mutima. «Kukw inyonga zayo ziri ku nzira z'umuntu, kandi yitegereza urugendo rwiwe rwose.» Yobu 34 : 21. Imana izi umwana wayo wese, mbere n'igihe ataravuka iba imuzi. «Urukanka rw'umubiri wanje ntiwaruhishwa, hamwe naremerwa mu mpisho, ... Nkiri urusoro, inyonga zawe zarambona, mu gitabo cawé handitswe-mw imisi yanje yose, yashinzwe hatarabaho n'umwe.» Zaburi 139 : 15, 16. Igihimba cose n'agace kose k'umuntu Imana irabizi. «Ariko n'umushatsi wo ku mitwe yanyu wose waraharewe.» Matayo 10 : 30. Imana izi imigenzo y'umuntu wese

n'umurimo akora. Habaye umuntu yitwa Koruneriyo, yarondera ukuri. Imana yari izi ivyiwe vyose, maze ituma umumayika wayo ngw abwire uwo muntu ahw azofashirizwa. Aravuga, ati « None rero tuma abantu i Yopa, utumek'umuntu yitwa Simoni, ari we Petero, asembereye kwa Simoni umuhazi w'insato, urugo rwiwe ruri i ruhande rw'ikiyaga, arakubwira ivyo utegerezwa gukora. » Ivyakozwe n'Intumwa 10 : 5, 6. Imana yari izi aho Petero ari, yari izi n'izina ry'uwo muntu wundi n'umurimo yakora.

Imana kandi izi ingeso mbi, arivyo vyaha abana bayo bakora. Dawidi yavuze, ati « Mana ni wewe uzi ubupfu bwanje, ivyaha vyanje ntubinyegejwe. » Zaburi 69 : 5. Naho umwijima woba agahambaye, ntiwoguhisha Imana ngo ntikubona. « Uholoharo waransuzumye, urammenya, urazi iyicara ryanje n'iva hasi ryanje, umenyera kure ivyo niyumvira. N'umwiza na wo ntugira icq woguhisha, ariko mw ijoro habona nko ku murango, umwiza n'umuco kuri wewe ni bimwe. » Zaburi 139 : 1, 12. Imana izi n'iviyumviro vy'umuntu. « Umenyera kure ivyo niyumvira. » Zaburi 139 : 2. « Mwami ni wewe uzi imitima y'abantu bose. » Ivyakozwe n'Intumwa 1 : 24.

2. Mbega Imana iribagira ivy'abana bayo bakoze vyose ?

Eka data, Imana ntiyibagira. « Mbega umugore yokwibagira umwana akiri kw ibere, ngo yoye kugirira akagongwe ubura bwiwe ? Ni koko abo boshobora kwibagira, ariko jeho sino-shobora kukwibagira. » Yesaya 49 : 15. « N'ukuri ntabwo nzibagira ivyo bakoze vyose. »

IVYO UMUNTU AKORA VYANDIKWA MW IJURU

3. Ko Imana iraba umuntu wese kandi ntiyibagire, ni kuki ivyo bakora vyandikwa mu bitabo vy'urwibutso vyo mw ijuru ?

Imana ntikeneye icibutso ic'ari co cose, kuko itibagira. Umutu aribagira. Ubwo Imana izozana abana bayo mu rubanza, umwe muri bo abasha kwibagira ko yakoze ikintu runaka. « Uwo mwanya agaca yihibagira ukw asa. » Yakobo 1 : 24. Canke umwe mu ncuti ziwe akibwira yuko yamye ar'umuntu mwiza cane ata caha yoba yarakoze. Yohava yiyumvira ngw Imana ntibutse neza. Kugira ngo umuntu wese amenye ko Imana ar'ivo kwizigirwa, kandi ko itihenda, ifise ibitabo vyanditswemwo amazina y'abana bayo bose, n'icibutso c'ivyo bakoze bose.

4. Mbega ibitabo vy'urwibutso n'ibihé ?

Mw ijuru hari ibi bitabo : IGITABU C'UBUGINGO, IGI-TABU C'URWIBUTSO, N'IBITABU VYANDIKWA MW'I-VY'ABANTU BAKORA.

(a) Igitabu c'ubugingo canditswemw'abatanguye gukunda Imana no kuyikorera. Paulo avuga, ati « Kandi nawe, ndakwinginga, uwo dufatanije igikorwa vy'ukuri, wame ufasha abo bagore, kuko barwananye nanje mu kurwanira ubutumwa bwiza bo na Kilementi, n'abandi bafatanya nanje, amazina yabo yanditswe mu gitabo c'ubugingo. » Ab'i Filipi 4 : 3. Arikw ico gihe umuntu wese wo mu bwoko bwanyu azoboneka ko yanditswe mu gitabo azorokoka. » Daniyeli 12 : 1. « Unesha

azokwambikwa artyo impuzu zera, kandi sinzosibanganya izina ryiwe mu gitabu c'ubugingo na mba. ... » Ivyahishuwe 3 : 5.

(b) Igitabu c'urwibutso : Abantu bafise amazina yanditswe mu gitabu c'ubugingo, ibikorwa vyabo vyiza na vyo bakoreye Imana n'abantu bikunda kuba muri ico gitabu c'urwibutso. «Maz'igitabu candikirwa imbere yiwe c'icibutso c'abubaha Uhoraho bakiyumvira izina ryiwe. » Malaki 3 : 16.

(c) Ibitabu vyanditswemw'ivy'abantu bakora. : « Mbona abapfuye, abahambaye n'aboroshe, bahagaze imbere y'ivo ntebe ; ibitabu birazingururwa. Kand'ikindi gitabu kirazingururwa, ni co gitabo c'ubugingo. Abapfuye bacirwa imanza, z'ivyanditswe mur'ivyo bitabo, zikwiranye n'ivyo bakoze. » Ivyahishuwe 20 : 12.

5. Ni nde yanditse ivyo bitabo ?

Muri Daniyeli 7 : 9, 10, dusomamw'ivy'Uwa mbere na mbere (Imana Data) aravyagira. Ibihumbi n'ibihumbi baramukorera, kandi amasinzi bari bahagaze imbere yiwe. » Mu Vyahishuwe 5 : 11, tuhasoma ko ayo « masinzi » ar'abamarayika. Ko abamarayika bakorera Imana (Abaheburayo 1 : 13, 14) bakongera bakarinda Zaburi 34 : 7), mbega abo sibo bandika ibi bitabo vy'urwibutso? Umusiguzi 5 : 6, « Ntuz'uvugire imbere y'umumarayika yuko kwabaye ugucorokwa...»

ICIBWA RY'IMANZA

6. Ni nde azocira umuntu urubanza ?

Nk'uko Imana Data wa twese na Yesu Umwana bafatanije umurimo wo kurema, n'umurimo wo gucungura, niko bazo-fatanya mu murimo wo gucira umuntu urubanza. « ...Imanza zirashingwa, ibitabo birazingururwa.... Mbona haje uwusa n'Umwana w'umutnu, azananye n'ibicu vyo kw ijuru, aza kuri wa Wundi wa mbere na mbere, baramushikiriza. » Daniyeli 7 : 10, 13. « Atugera kumenyesha abantu no gushinga intahe kw ari we Imana yashinse kuba Umucamateka w'abariho n'abapfuye. » Ivyakozwe n'Intumwa 10 : 42. « Kuko twese tutazobura kugaragarizwa imbere y'inteve y'amateka ya Kristo, kugira ng'umuntu wese ababwe ibihwanye n'ico yakose akiri mu mubiri, ari ciza ari kibi. » 2 Ab'i Korinto 5 : 10. Uravye mur'iyi mirongo birumvikana ko Imana Data wa twese n'Umwana, bose, basangiye ubukuru muri urwo rubanza, kandi k'uru rubanza ruri imbere y'inteve y ubwami yabo mw ijuru. Zaburi 11 : 4, « Uhoraho, inteve yiwe iri mw ijuru. »

7. Umuntu azocirwa urubanza ryari ?

« Kuko yashinse umusi wo gucirakw isi yose amateka y'ukuri Ivyakozwe n'Intumwa 17 : 31. Ndetse no mu gihe ca Paulo, umusi urwo rubanza ruzotangurirako wari waragenwe. Intumwa Yohana yarose indoto nkuko vyanditswe mu Vyahishuwe 14 : 6,7. Ati «Kandi mbona umumarayika wundi aguruka yatiriye ijuru afise ubutumwa bwiza butazoshira bwo kubarira ababa kw isi n'amahanga yose n'imiryango yose n'indimi zose n'amo-ko yose. Avuga n'ijwi rirenga, ati Mwubahe Imana, muyihimbaze, kukw ige c'amateka yayo gishitse....» Mu gihe c'intu-

mwa Paulo, uwo musi wo guciraho urubanza ntiwari bwagere, ahubwo uk'ubutumwa bujanwa mu moko yose nk'uko bimeze mur'iki gihe, guca urubanza « Kwarageze. » Ubwo butumwa ari yo nkuru nziza y'agakiza ka Yesu bwajanywe hafi y'ibihugu vyose vyo kw Isi. Buravugwa mu mazu, buravugwa mu mashule, buravugwa mu masinga yo mu kirere (isimu), Bibiliya zitagir' igitigiri zigurishwa ku mpande nyinshi zo kw isi. Kuva mu myaka 80 ishize, iri shengero rihagarikiye IJWI RY'UBUHANUZI, ryatumye abavuga ubutumwa barenga 7.000, mu moko menshi. Mu kijana ca 18, abavuga ubutumwa bavuye mu mashengero amwe bavuga ubutumwa bw'urubanza, bati « Mwubahe Imana, muyihimbaze, kukw Igihe c'amateka yayo gishitse. »

8. Hazocirwa urubanza abantu bangahe ?

Abantu bose bazocirwa urubanza. « Kuko twese tutazobura kugaragarizwa imbere y'intebe y'amateka ya Kristo» 2 Ab'i Korinto 5 : 10. Paulo na we avuga ko tuzocirwa urubanza rukurikije ivyo twakoze, ari vyiza canke ibibi. « Imana izocira urubanza umugororotsi n'umunyakibi. » Umusiguzi 3 : 17. Ntibishoboka ko bose baba bari mw ijuru imbere y'intebe y'ubwami y'Imana, kuko abenshi bo baciriwe urubanza rwo kumara imyaka ibihumbi vyinshi mu bapfuye, Ariko amazina yabo ari kumwe n'urwibutso rw'iviyumviro vyabo n'ivyo bakoze. « Kukw Imana izoshira igikorwa cose mu rubanza, bo n'ikintu cose gihishijwe ari kibi ari ciza. » Umusiguzi 12 : 14.

9. Ni bande bazoba ivyabona mur'izo manza ?

Imana ntikeneye ivyabona kuko izi ivyo umuntu wese yiyumviriye kandi yakoze. Icibutsa c'ivyo bakoze n'ivy.yumviro vyabo, vyanditswe mu bitabo vyagiriza ko ari beza canke babi. Kandi abo bamarayika banditse urwo rwibutso rw'ivyo biyumviriye, babeshejweho no kubagiriza. « Mwirinde ntimuke- ngere n'umwe mur'aba bana bato : ndababwira yuko mw ijuru abamarayika babo bama baraba mu nyonga ha Data wo mw ijuru. » Matayo 18 : 10.

10. Umurengezi ni nde aburanira abantu muri urwo rubanza ?

«...Dufise Umwitsa kuri Data wa twese , ni Yesu Kristo umugororosi. » 1 Yohana 2 : 1. « Kuk'umuherezi mukuru dufise, atar'udashobora kubabarana natwe mu ntege nke zacu, ariko n'uwaregeragejwe uburyo bwose nkatwe, yamara we nta caha yakoze. » Abaheburayo 4 : 15. Yesu yageragejwe nk'uk'umuntu ageragezwa. Azi, kurekurira abantu Yesu ni we abasha kumenya uko umuntu ameze kuruta abandi bose. Abasabira kwa Se. Ku vy'ukuri ntarinda guhendahenda Se ngw agirire umuntu ikigongwe, kuko urukundo rwa Data wa twese rumutuma kugirira imbabazi umunyavyaha yihannye ariko Yesu ameze nk'umukurn w'intwaramiheto avuye mu ndwano atsinze, azaniye Imana umuntu ngo yerekane ko yanesheje wa mwansi, amukuye mu maboko y'Umubi. Niko Yesu asabira abemeye inkuka yiwe. « Upfukafuka ibigabitanyo vyiwe ntazoronka umugisha, arikw'uvyihana akabireka azogirirwa ikigongwe. » Imugani 28 : 13.

Hari umwana mubi yahora akosa mw ishule: Igihe umwaka uri mu guhera, umwigisha wiwe amusobanurira ivyerekeye ubwenge buke afse, aca atangura kwiga neza kurusha ubwa

mbere. Itibazo biheruka yabikoze neza cane. Abavyeyi biwe baraneserewe cane.

Abigisha bageze mu gihe c'ibikino vy'ukurangiza amashure, bashira ibitabo vy'abigishwa ku meza kugira ngw abavyeyi babo babirabe, Abavyeyi ba wa mwana bafata igitabo c'umwana wabo, batangura kukirabamwo bahereye mw itanguriro ryaco. Ntivyamunerezereje kuko yibuka amakosa menshi yakora mu gice ca mbere c'uwo mwaka. Hanyuma abona abavyeyi biwe baseka n'akanyamuneza. Ntiyamenye neza igituma batababye. Uko baraba vyose, yanezerwa no kubona baseka n'akanyamuneza. Hanyuma amenya ko wa mwigisha wiwe w'iki-gongwe yatabuye sa mpapuro zariko amanota mabi, asigaza izanditsweko amanota meza gusa. Niko bigenda iyo twacumuye tugaheza tukirega ku Mana, ica itabura za mpapuro mbi ziriko ibikorwa bibi twakoze, ikatwemerera ko dutangura ukundi gusha. Naho twaramuka tumwanse, tukamwhakanira imbere y'abantu, na we akazotwhakanira imbere ya Se ku musi w'urubanza. Matayo 10 : 33, « Arik'umuntu wese azonyihaka-na imbere y'abantu, nanje nzomwhakanira imbere ya Data wo mw ijuru. »

11. Mbega umuntu azocirwa urubanza hakurikijwe iki ?

Nk'uko umuntu acirwa urubanza bakurikije amategeko y'ubwoko bwabo, canke amategeko y'ighugu, niko bimeze n'amategeko y'ingoma y'Imana. Amabwirizwa yayo cumi niyo rugero mu rubanza rw'iv'yumuntu yakoze. « Vyoze vyarumviswe : indunduro yavyo n'iyi : Wubahe Imana, witondere ivyagezwe na yo ; kukw ivyo ari vyo bibereye rwose umuntu wese. Kukw Imana izoshiba igikorwa cose mu rubanza, bo n'ikintu cose ghishijwe, ari kibi ari ciza. » Umusiguzi 12 : 13, 14.

Mbega uwo munyawenge Salomo atubwirira iki mur'iyi mirongo ? Atubwira ko dukwiye kwitondera amabwirizwa yose, y'Imana kuko ariyo azoducira urubanza. « Kuk'Uhoraho ari we mucamanza wacu ; Uhoraho niwe adushingira ivyagezwe ; Uhoraho ni we Mwami wacu : azodukiza. » Yesaya 33 : 22. « Muvuge kandi mukore nk'abagira bacirwe urubanza n'ivyagezwe bizana umwidegemvyo. » Yakobo 2 : 12.

Iri bwirizwa ry'umwidegemvyo n'irihe ? Mu murongo wa cumi n'umwe Yakobo avuga kw ari rya bwirizwa rivuga ivy' ubusambani n'ivy'ubwicanyi. None ni ya mabwirizwa cumi ?

Muri Zaburi 67 : 4, « Kuk'uzocira amoko imanza ziroranye. » Mbega ukuri n'iki ? Mu Vyakozwe n'Intumwa 17 : 31, « Kuko yashinze umusi wo gucirakw isi yose amateka y'ukuri. »

Kugororoka n'iki ? « Kukw amabwirizwa yawe yose ar'ay' ukugororoka. » Zaburi 119 : 172.

Dukwiye kurangiza tuvuga kw amabwirizwa cumi y'Imana ari yo rugero ruzokurikizwa mu gihe co guca urubanza rw' ivy'abantu bakoze n'iviyumviro vyabo.

IHEREZO RY'URWO RUBANZA

12. Abantu bazocibwamw'imirwi ingahe mur'urwo rubanza ?

Abantu bazoja mu mirwi ibiri : Umurwi umwe uzoba uwa ba bandi ivyaha vyabo vyahanaguwe mu bitabo vy'urwibutso, uwundi na wo uzoba uwa ba bandi amazina yabo yahanaguwe mu gitabo c'ubugingo, hamwe n'abatakiriye Yesu kuko amazina yabo afanditswemwo rwose.

(a) Abihannye ibibi bagakorera Imana, ivyaha vyabo bihanagurwa mur'ivo bitabo vy'urwibutso. « Nuko mwihamane, muhindukire, ivyaha vyanyu bahanagurwe. » Ivyakozwe n'Intumwa 3 : 19. « Kubw'isini ry'imbabazi zawe, usibanganye ibicumuro vyanje. » Zaburi 51 : 1. « Jewe ni jewe nyene nsibanganya ibicumuro vyawé ku bwanje nyene, kandi ivyaha vyawé sinzovyibuka ukundi. » Yesaya 43 : 25.

(b) Abantu amazina yabo azohanagurwa mu gitabo c'ubugingo, ni ab'amazina yabo atigeze acandikwamwo kuko batigeze bâkira Yesu. « Uncumuyeko wese ni we nzosibanganya mu gitabo canje. » Kuvayo 32 : 33. Muri 1 Yohana 1 : 9, dusomamwo ko nitwatura ivyaha vyacu tuzobiharirwa, ariko abatigaye ivyaha vyabo, ni bo basohanagurwa mur'ico gitabo. « Unesha azokwambikwa artyo impuzu zera, kandi sinzosibanganya izina ryiwe mu gitabo c'ubugingo na mba.... » Ivyahishuwe 3 : 5 Ibi vyerekana kw abatatsinze umwansi mazina yabo azohanagurwa mu gitabo c'ubutungane.

Umuntu w'intwari yitangiye umurimo w'Imana yanditse ivy'iro hanagurwa ry'ivaha n'amazina, ati « Abicujije ivyaha vyabo vy'ukuri, bagasaba amaraso ya Yesu ngw abe impongano y'ivaha vyabo, bafise kurekurirwa kwandikanywe n'amazina yabo mu gitabo co mw ijuru... Ivyaha vyabo bizohanagurwa maze baronke ubuhirwe buhoraho. Amazina amwe aremerwa, ayandi agahakanwa. Umuntu wese afise icaha casigaye mu bitabo vy'urwibutso, kitirezwe kandi ngo kigirirwe ikigonwe, izina ryiwe rizohanagurwa mu gitabo c'ubugingo, kandi ingingo z'ivyiza yakoze zizohanagurwa mu gitabo 'lmana c'urwibutso.

13. Urubanza ruheze Yesu azovuga iki?

« Ugabitanya n'ashishikare agabitanye, uwanduye, mu mutima n'ashishikare yanduye ; ugororotse n'ashishikare agoro roke : uwera n'ashishikare yezwe. » Ivyahishuwe 22 : 11. Umuntu azoba ata mwanya wo guhindura ingeso ziwe canke kugarukira imana. Umuntu azoba yiteguye kuja mw ijuru, canke gupfa azize ivyaha viwe. Kuvuga ivy'igisagara c'icubahiro, ari co Yesu agiye kuzojanamw'abantu biwe. Matayo Yahishuwe 20 : 15, Yohana yongera kutubwira, ati « Kand wese atabonetse ko yanditswe muri ca gitabo c'ubugingo urwa mur'ico kiyaga caka umuriro. »

Ewe musomyi, umusi ur'izina, bidatevye izina ryawe rizoba rimwe mu mazina azogerwaho. Ivyo ukora bizogereranywa n'amabwirizwa cumi y'Imana. Zaburi 96 : 13, « Azocira abari mw isi imanza zibereye, n'amahanga nk'ukw'ar'umwizigirwa. » Uko wakira ukuri kw Imana canke ukakwanka, niko uzocirwa urubanza, Mbega warireze ivyaha vyawé vyose ? Mbega wakiye Yesu akubera inkuka ? Mbega Yesu azobwira Se, art « Uyu muntu yizeye ko namupfiriye, yigaye ivyaha viwe, kandi yitondera amabwirizwa yanje ? » Canke uzoba uri mu bazobandanya « kwandura » bagatabwa mw itanure ry'umuriro ? Emeza ubu kw izina ryawe ryanditswe mu gitabo c'ubugingo kandi ko kubwo gufashwa na Yesu rizokwamamwo. Maze rero uze ubwirwe aya majambo yuzuye umugisha, ngo « Ni-muze abo Data yahezagiye, muragwe ubwami mwateguriwe, uhoreye ku kuremwa kw isi. » Matayo 25 : 34.

ITEGEREZE NEZA : Ukoresha Bibiliya hamwe n'icigwa. Ikibazo cose gifise INYISHU IMWE GUSA. Wandike X mu kazu k'inyishu y'ukuri. Ntihogire ikintu wandika mu tundi tuzu tubiri dusigaye. Raba akarorero ku kibazo ca 1 c'icigwa ca 1.

IBIBAZO VYICIGWA CA 12.

1. Kwandikwa mu gitabo c'ubugingo.

- A. Amazina y'abantu bamwe ava mu gitabo c'ubuzima.
- B. Umuntu wese azojana na Yesu mw ijuru amaze gucirwa urubanza.
- C. Abantu banditswe mu gitabo c'ubuzima bazotabwa mw itanure ry'umuriro.

2. Mbega Imana iramenya ivy'abantu blyumvira ?

- A. Imana ntimenya ivyo twiyumvira.
- B. Imana ntiyibagira.
- C. Imana iramenya ibintu vyose.

3. Abantu b'Imana ni nde azobarengera mu rubanza ?

- A. Uzorengera abantu mu rubanza ni Petero.
- B. Uzorengera abantu mu rubanza ni Aburahamu.
- C. Uzorengera abantu mu rubanza ni Yesu.

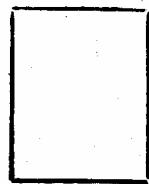

4. Mbega Imana ibona ibintu vyose ?

- A. Imana ibona ivyo dukorera mu mpisho.
- B. Ibintu bikorerwa ahihishije Imana ntizovyerekana.
- C. Umuntu yihishije ntabonwa n'Imana.

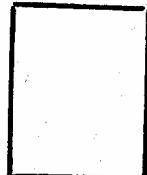

5. Mbega umuntu yikwihiha Imana ?

- A. Imana irazi aho umuntu aba.
- B. Abapfuye ntabwo Imana imenya aho baba.
- C. Imana ntimenya aho abakene baba.

**IJWI RY'UBUHANUZI
ISHURI RYA BIBILIYA MWIPOSTA
B.P. 1710, Bujumbura
Burundi.**

Izina _____

Ah'uba _____

_____